

AAN KNVB

Woudenbergseweg 56
3700 AM ZEIST

DATUM 25 augustus 2009

ONS KENMERK z2008-01389

CONTACTPERSOON

UW BRIEF VAN -

UW KENMERK -

ONDERWERP Voorafgaand onderzoek Lijst 'Landelijk
Voetbalverbod'; definitief besluit

1 Inleiding: aanleiding voorafgaand onderzoek

Op 31 oktober 2008 heeft de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB) – ingevolge artikel 27 van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) – melding gedaan bij het College bescherming persoonsgegevens (CBP) van een voorgenomen verwerking van persoonsgegevens. Deze melding is bij het CBP bekend onder meldingsnummer m1377440 onder de naam Lijst 'Landelijk Voetbalverbod'.

Op grond van de beschikbare informatie concludeert het CBP dat de KNVB voornemens is strafrechtelijke gegevens te verwerken. De verwerking van strafrechtelijke gegevens is verboden, tenzij een verantwoordelijke voorziet in passende en specifieke waarborgen die in een voorafgaand onderzoek door het CBP zijn beoordeeld (artikel 16 jo 22 vierde lid onder c Wbp). Het begrip 'strafrechtelijke gegevens' heeft betrekking op zowel een veroordeling als op de min of meer gegronde verdenkingen van strafrechtelijk gedrag. Naar aanleiding van de melding heeft het CBP een voorafgaand onderzoek ingesteld, zoals bedoeld in artikel 31 van de Wbp; het voorafgaand onderzoek bestaat uit een voorbereidend onderzoek en een (eventueel) nader onderzoek.

Ingevolge artikel 31 eerste lid onder c Wbp is een voorafgaand onderzoek vereist indien de verantwoordelijke, anders dan krachtens een vergunning op grond van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus, voornemens is strafrechtelijke gegevens of gegevens over onrechtmatig of hinderlijk gedrag te verwerken ten behoeve van derde(n). In het voorbereidende deel van voorafgaand onderzoek vormt het CBP zich een algemeen beeld van de rechtmatigheid van de door de KNVB voorgenomen verwerking tegen de achtergrond van de algemene waarborgen uit Wbp. In een nader onderzoek worden met name de risicovolle aspecten van de voorgenomen verwerking beoordeeld.

Naar aanleiding van het voorafgaand onderzoek heeft het CBP besloten de door de KNVB gemelde verwerking van persoonsgegevens Lijst 'Landelijk Voetbalverbod' rechtmatig te verklaren in de zin van artikel 32 Wbp. Daarbij wordt het volgende overwogen.

2 Procedureverloop

Op 31 oktober 2008 deed de KNVB melding van de voorgenomen aanleg van een Lijst 'Landelijk Voetbalverbod'. Op verzoek van het CBP d.d. 12 november 2008 stuurde de KNVB het CBP op 26 november 2008 het protocol voor de Lijst 'Landelijk Voetbalverbod'. Op 27 november 2008 heeft het CBP de KNVB medegedeeld dat het naar aanleiding van het voorbereidend onderzoek een nader onderzoek instelt als bedoeld in artikel 32 vierde lid Wbp. Op 17 december 2008, 14 januari 2009, 18 februari 2009, 6 en 19 maart 2009 vond correspondentie plaats tussen het CBP en de KNVB die op 4 juni 2009 leidde tot een aangepast protocol dat ten grondslag lag aan het ontwerpbesluit.

Op 14 juli 2009 is het ontwerpbesluit van het CBP – met daarin het voornemen de verwerking rechtmatig te verklaren – gepubliceerd in Staatscourant 2009, nr. 10465. Gedurende de zes weken dat de onderliggende stukken van het ontwerpbesluit bij het CBP ter inzage lagen, zijn geen zienswijzen ontvangen. Op grond daarvan zet het CBP het ontwerpbesluit om in een definitief besluit.

3 Weergave verwerking

De KNVB heeft terzake van de verwerking het volgende naar voren gebracht. De afgelopen jaren is de KNVB actief bezig geweest met het verbeteren van de sfeer op en rond de voetbalvelden bij de amateurs. Door de toegenomen spelverruwing in het amateurvoetbal heeft de KNVB besloten een centrale lijst (Lijst 'Landelijk Voetbalverbod') in te voeren om wangedrag in het gehele amateurvoetbal te bestrijden. Het doel van het voeren van de Lijst 'Landelijk Voetbalverbod' is het bijdragen aan plezierige en veilige voetbalwedstrijden door het voorkomen van recidive van ernstig wangedrag in het amateurvoetbal in heel Nederland. Alle spelers die zich schuldig maken aan ernstig wangedrag zullen van de voetbalvelden geweerd worden.

De voorgenomen verwerking beoogt aan de doelstellingen van de KNVB bij te dragen door het voorkomen dat geschorste-, geroyeerde- en/of uit het lidmaatschap ontzette spelers weer bij een andere KNVB voetbalvereniging lid worden. Het besluit tot het plaatsen van een speler op de Lijst 'Landelijk Voetbalverbod' ligt in handen van een onafhankelijk tuchtorgaan van de KNVB. Op de Lijst 'Landelijk Voetbalverbod' worden alleen die spelers geplaatst die wegens een ernstige voetbalgerelateerde misdrijving een straf van meer dan een jaar van de tuchtcommissie hebben gekregen.

De Lijst 'Landelijk Voetbalverbod' is een signaleringssysteem dat wordt geactiveerd in het al bestaande ledenregister van de KNVB. Binnen de KNVB hebben alleen de medewerkers tuchtzaken toegang tot de Lijst 'Landelijk Voetbalverbod'. Bij de KNVB aangesloten voetbalverenigingen hebben geen toegang tot de Lijst 'Landelijk Voetbalverbod'. Bij een in- of overschrijving van een speler ontvangt een voetbalvereniging slechts een signaal dat de inschrijving niet mogelijk is door een uitspraak in een tuchtzaak. De overschrijvingsprocedure wordt dan direct stopgezet en de inschrijving wordt in dat geval teniet gedaan.

4 Beoordeling verwerking

Deze beoordeling is gebaseerd op de tekst van het Protocol Lijst 'Landelijk Voetbalverbod' die het CBP op 4 juni 2009 heeft ontvangen, de daaraan ten grondslag liggende melding en overige informatie die door de KNVB schriftelijk is verstrekt.

De verwerking van strafrechtelijke gegevens is verboden ingevolge artikel 16 Wbp, tenzij één van de bepalingen in artikel 22 of 23 Wbp van toepassing is. Artikel 22 lid 4 sub c Wbp stelt dat het verwerkingsverbod om gegevens ten behoeve van derden te verwerken vervalt als de verantwoordelijke voldoende passende en specifieke waarborgen treft en daarnaast de procedure van een voorafgaand onderzoek is gevolgd, zoals bedoeld in artikel 31 Wbp. Hieruit volgt dat het CBP de taak heeft om de voorgenomen verwerking van strafrechtelijke gegevens te toetsen op de aanwezigheid van dergelijke waarborgen.

De verwerking van persoonsgegevens mag alleen plaatsvinden indien dat op een behoorlijke en zorgvuldige wijze plaatsvindt en in overeenstemming is met de wet (artikel 6 Wbp). De KNVB heeft dit in het protocol nader beschreven. Plaatsing op de Lijst 'Landelijk Voetbalverbod' gebeurt pas na een tuchtprocedure bij de KNVB zoals die is vastgelegd in het Reglement Tuchtrechtspraak Amateurvoetbal.

Het protocol maakt op concrete wijze duidelijk ('welbepaald en uitdrukkelijk') dat de persoonsgegevens voor een gerechtvaardigd doel worden verzameld en verwerkt (artikel 7 Wbp). Het doel van de gegevensverwerking is het bijdragen aan plezierige en veilige voetbalwedstrijden door het voorkomen van recidive van ernstig wangedrag in het amateurvoetbal in heel Nederland. Het weren van spelers, die zich schuldig maken aan ernstig wangedrag, van de voetbalvelden is een gerechtvaardigd belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt. De gevolgen van ernstig wangedrag voor de slachtoffers zijn zo ernstig, dat de inzet van middelen ter preventie van verdere schade het instellen van de Lijst 'Landelijk Voetbalverbod' rechtvaardigt. Het belang van de grote groep amateurvoetballers (de KNVB heeft momenteel meer dan één miljoen leden), die met plezier willen voetballen, prevaleert boven dat van de kleine groep spelers die dit verhindert. Uit onderzoek van de KNVB is gebleken dat het hier gaat om een groep van in totaal ongeveer zestig mensen per jaar. Gelet op enerzijds het belang van de KNVB op het garanderen van een veilige en plezierige spelomgeving en anderzijds de omvang en ernst van de gedragingen van de betrokkenen prevaleren niet de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het bijzonder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer (artikel 8 aanhef onder f Wbp).

Naast een meer algemene proportionaliteitsafweging geeft de KNVB aan ook steeds een individuele proportionaliteitsafweging plaats te laten vinden. Daarbij wordt rekening gehouden met verzachtende en verzwarende omstandigheden zoals de minderjarigheid van een betrokkene of recidive. Het plaatsen van een betrokkene op de Lijst 'Landelijk Voetbalverbod' ligt in handen van een onafhankelijk tuchtorgaan van de KNVB. Opname is direct gerelateerd aan tuchtuitspraken van schorsingen van meer dan een jaar. Voor minderjarigen gelden in beginsel lagere straffen dan voor volwassenen.

In de tuchtspraak wordt rekening gehouden met de leeftijd van de betrokkenen. In geval van recidive kan de tuchtcommissie verzwarende omstandigheden mee laten wegen in haar oordeel.

Uit het protocol blijkt dat de persoonsgegevens van alle leden van de KNVB in het ledenregister zijn vermeld. Tijdens een tuchtprocedure worden de persoonsgegevens uit het ledenregister gebruikt. De aanlevering van deze gegevens aan de tuchtcommissie geschiedt schriftelijk. Tevens komt uit het protocol naar voren dat alleen de medewerkers tuchtzaken toegang hebben tot de Lijst 'Landelijk Voetbalverbod'. Bij een in- of overschrijving van een speler ontvangt een voetbalvereniging enkel een signaal dat de inschrijving niet mogelijk is door een uitspraak in een tuchtzaak. Dit signaleringssysteem is geactiveerd in het al bestaande ledenregister.

De verzamelde persoonsgegevens zijn toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig omdat het zich beperkt tot de naam, voorletter(s), geboortedatum, adres en lidnummer van een betrokkene. Het protocol voorziet in afdoende controle op de juistheid en nauwkeurigheid van de verzamelde persoonsgegevens (artikel 11 Wbp). Ingevolge het protocol vindt de verificatie van de persoonsgegevens plaats zowel door het controleren van het huidige KNVB-ledenregister als door de controle van het tuchtorgaan bij de start van de tuchtzaak.

Voor wat betreft de beveiliging heeft de KNVB passende technische en organisatorische maatregelen getroffen (artikel 13 Wbp) door de toegang tot de persoonsgegevens te beperken tot daartoe geautoriseerde medewerkers. Het protocol besteedt ook aandacht aan de vertrouwelijkheid van gegevens als onderdeel van het beveiligingsbeleid; medewerkers zijn verplicht tot geheimhouding van de persoonsgegevens waarvan zij kennis nemen (artikel 12 Wbp).

De bewaartermijn van de persoonsgegevens ten behoeve van de Lijst 'Landelijk Voetbalverbod' is gelijk aan de periode waarin de sanctie van de tuchtcommissie van kracht is. Na deze termijn zal betrokkene van de Lijst 'Landelijk Voetbalverbod' worden gehaald. Het tuchtdossier blijft drie jaar na dato beschikbaar voor de KNVB afdeling tuchtzaken. Dit als input voor de tuchtcommissie om te kunnen bepalen of er sprake is van recidive. Het protocol voorziet daarmee in een heldere en concrete bewaartermijn die in verhouding staat tot de aard en het doel van de geregistreerde gegevens (artikel 10 Wbp).

Het protocol voorziet in de wettelijke informatieplicht (artikel 33 Wbp) door een betrokkene pas in de Lijst 'Landelijk Voetbalverbod' op te nemen nadat hij over het voornemen daartoe is geïnformeerd. Als een betrokkene voldoet aan de criteria voor plaatsing zal hij hier tijdens de tuchtprocedure op worden gewezen en zal dit ook door de tuchtcommissie in haar uitspraak naar voren komen. Daarnaast wordt een betrokkene bij brief op de hoogte gesteld van het besluit tot opname.

In het protocol wordt – in overstemming met de Wbp – aan betrokkenen de mogelijkheid geboden te verzoeken om inzage van de persoonsgegevens (artikel 35 Wbp). Binnen de wettelijk vastgestelde termijn van vier weken verstrekt de KNVB een volledig schriftelijk overzicht van de gegevens die op de Lijst ‘Landelijk Voetbalverbod’ staan. Daarnaast kan een betrokkene verzoeken zijn gegevens te corrigeren (artikel 36 Wbp) en bij ‘bijzondere omstandigheden’ kan een betrokkene verzet aantekenen tegen de verwerking van zijn persoonsgegevens (artikel 40 Wbp). In beide gevallen wordt een betrokkene binnen vier weken op de hoogte gesteld van de beoordeling van zijn verzoek. Ook voorziet het protocol in de mogelijkheid bij het CBP een verzoek om bemiddeling in te dienen of de zaak voor te leggen aan de rechter (artikel 46 en 47 Wbp).

Naast de expliciet in de Wbp genoemde waarborgen waaraan een risicovolle verwerking – zoals een zwarte lijst – dient te voldoen voor een zorgvuldige invulling van het begrip ‘passende en specifieke waarborgen’, zijn aanvullende waarborgen noodzakelijk. Daarin voorziet het protocol door de rechtsbescherming van betrokkenen te waarborgen middels een geschillenregeling waarbij verwezen wordt naar de tuchtprocedure die in zijn geheel is gereguleerd in het Reglement Tuchtrechtspraak Amateurvoetbal.

Naast de tuchtrechtelijke procedure ziet de KNVB ook intern toe op een juiste en zorgvuldige naleving van de in het protocol neergelegde waarborgen. Eenmaal per jaar vindt een controle plaats door het draaien van een zogenaamd fysiek rapport. In dit rapport staan alle betrokkenen die op dat moment in de Lijst ‘Landelijk Voetbalverbod’ zijn opgenomen. Deze lijst wordt geverifieerd op juistheid en nauwkeurigheid. Ten behoeve van de transparantie wordt het gehele protocol vermeld in het Bewaarnummer amateurvoetbal van de KNVB. Dit document is bij alle leden bekend en toegankelijk via de website van de KNVB.

5 Conclusie

Op grond van het voorgaande wordt vastgesteld dat het Protocol Lijst ‘Landelijk Voetbalverbod’ voldoende passende en specifieke waarborgen bevat die het verwerken van strafrechtelijke gegevens ten behoeve van derden toestaat en ook overigens een behoorlijke en zorgvuldige gegevensverwerking mogelijk maken.

Het CBP heeft daarom besloten de voorgenomen verwerking met de naam Lijst ‘Landelijk Voetbalverbod’ rechtmatig te verklaren voor zover de verwerking conform de omschreven werkwijze plaatsvindt. Deze rechtmatigheidsverklaring geldt voor een periode van zes jaar. Het betreft een niet-bindende verklaring omtrent de rechtmatigheid van de verwerking die de verantwoordelijke niet ontslaat van de verplichting om ervoor zorg te dragen dat het feitelijk handelen in overeenstemming met de verklaring is. Het CBP wijst de KNVB erop dat de rechtmatigheidsverklaring is gebaseerd op de door de KNVB verstrekte informatie en enkel een oordeel geeft of de door de KNVB opgestelde stukken in overeenstemming zijn met de wet.

De KNVB heeft naar aanleiding van de toegenomen spelverruwing in het amateurvoetbal besloten een centrale lijst (Lijst 'Landelijk Voetbalverbod') in te voeren met als doel spelers van de voetbalvelden te weren die zich schuldig maken aan ernstig wangedrag. Dit is gegeven de context en vigerende omstandigheden een gerechtvaardigd belang.

Het Protocol Lijst 'Landelijk Voetbalverbod' van de KNVB geeft voldoende blijk van een zorgvuldige belangenafweging tussen het gerechtvaardigde belang van de KNVB en de belangen van betrokkenen op bescherming van hun rechten en vrijheden, in het bijzonder de bescherming van de persoonlijke levenssfeer die leiden tot de conclusie dat de belangen van de KNVB daarbij prevaleren.

Het Protocol Lijst 'Landelijk Voetbalverbod' geeft een adequate uitwerking van de wettelijke waarborgen die een behoorlijke en zorgvuldige gegevensverwerkingen aannemelijk maken. Daarnaast voorziet de verwerking in organisatorische waarborgen voor een zorgvuldige gegevensverwerking. Het protocol kent verder een uitwerking van de rechten van betrokkenen die voor de noodzakelijke balans en correctiemogelijkheden zorgen. In aanvulling daarop zijn tevens voldoende aanvullende passende en specifieke waarborgen getroffen voor de bijzondere risicovolle aspecten van de verwerking.

6 Afsluiting en rechtmiddel

Op het voorafgaand onderzoek is de 'uniforme openbare voorbereidingsprocedure' van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing. Dit houdt onder meer in dat de zakelijke inhoud van het besluit in de Staatscourant (www.officiëlebekendmakingen.nl) wordt gepubliceerd en gedurende zes weken ter inzage zal worden gelegd bij het CBP ingevolge artikel 3:11 Awb.

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na publicatie van dit besluit beroep instellen tegen dit besluit bij de sector bestuursrecht van de rechtbank. Het indienen van een beroepschrift schort de werking van dit besluit niet op. Indien onverwijld spoed – gelet op de betrokken belangen – dat vereist, kan de voorzieningenrechter van de rechtbank worden verzocht een voorlopige voorziening te treffen.

Hoogachtend,

Het College bescherming persoonsgegevens,
Voor het College,

mw. mr. M.W. McLaggan-van Roon
collegelid